

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

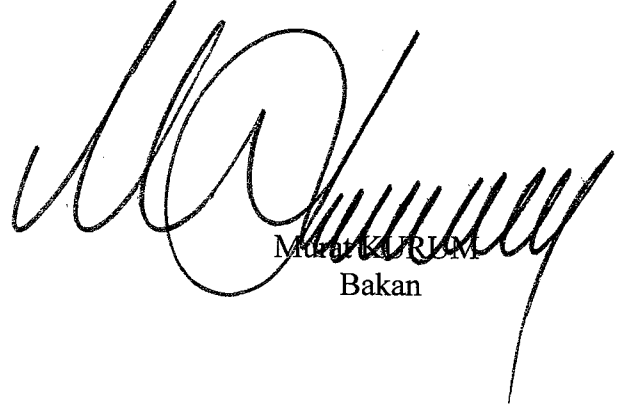
Sayı :30824082-610 - 13122022
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

24 Temmuz 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

AYDIN MİLLETVEKİLİ
SAYIN EVRİM KARAKOZ'UN
TBMM 7/23012 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

7/23012
GK 100

SORULAR

Türkiye genelinde hava kirliliği, insan sağlığı ve çevre üzerinde ciddi tehditle/ oluşturmaktadır. Gerek madenlerden çıkan akışkan sıvılar gerek Jeotermal Enerji Santraller (JES)'den çıkan çeşitli gazlar gerekse termik santrallerden salınan zehirli gazların insan sağlığına ve çevreye olan etkileri araştırıldığında ortaya çıkan tablo iç açıcı değildir. Özellikle JES'lerin Aydın'da yoğun bir şekilde hava kirliliğine yol açtığı kamuoyu tarafından sıklıkla tartışılmakta ve hava kirliliğine olan katkıları endişe yaratmaktadır.

Küresel ölüm nedenleri arasında 4. sırada yer alan hava kirliliğinin son yıllarda belirgin bir şekilde arttığı bilinmekle birlikte akciğer dokusunda hasar, kanser, erken ölüm ve astım, bronşit ve amfizem gibi solunum yolu hastalıklarının gelişmesi başta gelen önemli sağlık sorunlarıdır.

Ayrıca solunum dışında kalp damar ve beyin damar hastalıklarında hastaneye yatışlar ve ölümler gözlenmektedir.

Bu bağlamda;

- 1) Ülke genelinde hava kirliliği ölçümleri hangi sıklıkla yapılmaktadır? Ve hava kirliliğinin en yoğun iller ile en temiz havanın olduğu iller hangileridir? Aydın bu iller sıralamasında nerededir?
- 2) Ülke genelinde hava kalitesi izleme istasyonlarının sayısı ve bu istasyonların kapasite ve etkinlik düzeyi yeterli midir? Aydın'da bu istasyonların sayısı kaçtır? Özellikle JES'lerin yoğun bulunduğu Aydın'da bu istasyonlar tarafından yapılan ölçümlerde ortaya çıkan sonuçlar nedir?
- 3) JES'lerden kaynaklanan hidrojen sülfür (H₂S) salımları, hava kirliliğinin artmasında oynadığı rol hangi düzeydedir? Bu konuda bakanlığınız tarafından yapılmış ya da bakanlık tarafından üniversitelere yaptırılmış bilimsel bir araştırma var mıdır? Varsa bu çalışmanın sonucuna göre alınan önlemler nasıl olmuştur?
- 4) Aydın'da JES'lerin bulunduğu bölgelerde yaşanan hava kirliliğinin azaltılması için bakanlık tarafından alınan önlemler nelerdir? Bu tesislere yönelik yapılan denetimlerin ve yaptırımların etkin olup olmadığı nasıl değerlendirilmektedir?
- 5) JES'lerin çevre ve insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmek için bakanlığınız tarafından herhangi bir mevzuat düzenlemesi veya teknolojik yapılanma planı düşünülmekte midir?
- 6) Türkiye'de hava kirliliği konusunda farkındalığı artırmak ve vatandaşların bilinçlenmesini sağlamak amacıyla yürütülen kampanyalar ve eğitim çalışmaları nelerdir? Bu çalışmaların JES'lerin etkilerine yönelik özelleştirilmiş bir ayağı mevcut mudur?

CEVAPLAR

1) Bakanlığımızca; Ülkemizde Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı çalışmaları 2004 yılında 35 adet hava kalitesi izleme istasyonu ile başlamış olup, şu an itibarıyla 382 adet hava kalitesi izleme istasyonu ile tüm illerimizde anlık olarak ölçülüp saatlik ortalamalar şeklinde 7/24 esasıyla www.havaizleme.gov.tr web adresi ile Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı Mobil Uygulaması üzerinden vatandaşlarımızın bilgisine sunulmaktadır.

Hava kalitesi ölçüm sonuçları bölgenin topografik durumu, meteorolojik koşullar, kirletici kaynaklarda meydana gelen değişimlere bağlı olarak, saatlik, günlük ya da aylık olarak sürekli değişkenlik göstermektedir. Bu nedenle en kirli ya da en temiz iller şeklinde sıralama yapmak söz konusu işin tekniği açısından doğru ve güvenilir bir yaklaşım olmadığından böyle bir sıralama Bakanlığımızca yapılmamaktadır.

2)Ülkemizde hava kalitesi izleme çalışmalarına dair iş ve işlemler, 2008 yılında AB uyum sürecinde hazırlanan ve 96/62/EC, 99/30/EC, 2000/69/EC, 2002/3/EC, 2004/107/EC direktiflerinin ulusal mevzuata aktarılması sonucu hazırlanan, 06.06.2008 tarih ve 26798 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği (HKDYY) kapsamında yürütülmektedir.

İstasyonların kurulacağı alan ve istasyonlarda ölçülecek parametreler ise, ilgili Yönetmelik kapsamında yürütülen hava kalitesi ön değerlendirme çalışmalarının ardından belirlenmektedir. Söz konusu istasyonlardan elde edilen ölçüm verileri 5 yıllık periyotlarda da incelenerek, istasyon sayıları ve ölçülecek parametrelerin değerlendirilmesine devam edilmektedir.

Bakanlığımız, Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı ile halkın çevresel veriye erişim hakkını gözetmekte ve karar vericiler ile yetkili otoritelere en doğru, güvenilir ve temsiliyeti yüksek hava kalitesi verisini sunma amacıyla çalışmalarını sürdürmektedir. Bu görev bilinciyle Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı'nı hem işletimi ve yönetiminde iyileştirmeler yaparak hem de ağın ihtiyaca uygun olarak genişlemesini sağlayarak sürekli geliştirmeye devam etmektedir.

3)JES'ler kapsamında Bakanlığımızda değerlendirilen dosyalarda proje özelinde ilgili ölçümler yaptırılmaktadır. 03.07.2009 tarih ve 27277 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren "Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği" Ek-2, Tablo-2.1'de verilen debi değerleri Tablo III.2.19.2'de verilmiştir. SKHKKY Madde 6.g'de "yeni kurulacak işletmede bulunan tesislerin bütünü için; Tablo-2.1'deki kütleli debilerin aşılması halinde işletmeci tarafından; tesislerin etki alanında, işletmenin kirlenmesinin değerlendirilmesi amacıyla bir dağılım modeli kullanılarak hava kirlenmesine katkı değerinin hesaplanması gerektiği" belirtilmektedir. Bu kapsamda gerekli değerlendirmeler yapılmaktadır.

4)Bakanlığımızca Aydın ilinde faaliyet gösteren Jeotermal Enerji Santrallerine (JES) 2022 yılından bugüne kadar hava konulu 25 çevre denetimi gerçekleştirilmiştir.

5)Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında jeotermal enerji santralleri için H₂S emisyon limit değerleri ile bu tesislerin hava kirliliğinin kontrolü amacıyla uyması gereken hüküm ve esaslar belirlenmiştir.